

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน
ตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

☐ กฎหมายใหม่

☒ แก้ไข/ปรับปรุง

☐ ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

☒ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง

การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ กฎหมายมีความสอดคล้อง
เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น

☒ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง

ด้านกฎหมาย ในการปฏิรูปกฎหมายให้มีกฎหมายที่ดีและมีเท่าที่จำเป็น

ส่วนที่ 1

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

1. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

1.1 ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

ปัจจุบันยังไม่มีกำหนดให้ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน สำหรับธุรกรรมนำเงินตรา
ต่างประเทศเข้า (เพื่อขายเป็นเงินบาทหรือฝากเข้าบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ) ซึ่งแตกต่างจาก
ธุรกรรมขาออกมูลค่าตั้งแต่ 200,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ขึ้นไป ที่มีเกณฑ์บังคับให้ต้องตรวจสอบเอกสาร
(ยกเว้นธุรกรรมที่ผ่านกระบวนการ Know Your Business - KYB) จึงมีความเสี่ยงที่ถูกใช้เป็นช่องทาง
ในการทำธุรกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามปกติ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพ
ของอัตราแลกเปลี่ยนด้วย ดังนั้นจึงควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การตรวจสอบธุรกรรมขาเข้าให้สอดคล้องกับ
ขาออก เพื่อให้เอื้อต่อการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนมากขึ้นและเพิ่มความโปร่งใสในการทำธุรกรรม
เงินตราต่างประเทศของภาคธุรกิจและประชาชน

1.2 เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

รัฐเป็นผู้กำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์และผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ (ผู้ประกอบธุรกิจ non-bank) รวมทั้งการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงิน รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ระบบการเงินโดยรวม

2. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร

การปรับปรุงหลักเกณฑ์ครั้งนี้เป็นไปเพื่อยกระดับความเข้มงวดในกำกับดูแลธุรกรรมเงินตราต่างประเทศขาเข้าซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน อันจะส่งผลให้ภาคธุรกิจและประชาชนมีความเชื่อมั่นในการดำเนินกิจกรรมการค้าการลงทุนอันจะนำไปสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ

3. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

3.1 วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ดำเนินการยกระดับการกำกับดูแลการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศขาเข้าอย่างต่อเนื่อง ผ่านการขอความร่วมมือธนาคารพาณิชย์ในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่แสดงแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศในกรณีที่ถูกค่านำเงินตราต่างประเทศที่มาจากต่างประเทศมาขายหรือฝากกับธนาคารพาณิชย์แต่ยังไม่ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติ รวมถึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาต (money changer : MC) โดยกำหนดวงเงินสำหรับการรับซื้อธนบัตรเงินตราต่างประเทศจากลูกค้า¹ ให้สอดคล้องกับวงเงินการขายธนบัตรเงินตราต่างประเทศให้แก่ลูกค้า

3.2 ต่างประเทศแก้ปัญหาได้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

ในต่างประเทศมีการกำหนดให้สถาบันการเงินตรวจสอบเอกสารหลักฐานสำหรับการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศขาเข้า เช่น จีน มาเลเซีย อินเดีย โดยอาจมีข้อยกเว้นการเรียกเอกสารหลักฐานในบางกรณี เช่น ลูกค้าที่ผ่านกระบวนการรู้จักลูกค้า (KYB) แล้ว ซึ่งในบริบทของประเทศไทยก็ได้มีการดำเนินการดังกล่าวอยู่แล้วสำหรับการโอนเงินออกนอกประเทศ การเพิ่มหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้มีการตรวจสอบการโอนเงินเข้าประเทศในลักษณะเดียวกัน จะช่วยให้การกำกับดูแล

¹ ไม่เกิน 800,000 บาทสำหรับ MC ทั่วไป และไม่เกิน 200,000 บาทสำหรับ MC ขายแดนหรือในพื้นที่ที่กำหนด

การโอนเงินเข้าออกจากประเทศมีความสอดคล้องกันมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับประเทศต่าง ๆ ข้างต้น

4. การรับฟังความคิดเห็น

- ☒ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ☒ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

5. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร
ไม่มี

6. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

6.1 กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

การกำหนดหลักเกณฑ์ในครั้งนี้นี้ยังคงให้การทำธุรกรรมการเงินเข้าประเทศสามารถทำได้ไม่จำกัดจำนวน แต่ปรับปรุงแนวทางการตรวจสอบเอกสารประกอบการทำธุรกรรมให้เข้มงวดขึ้น ส่งผลกระทบอย่างจำกัดต่อผู้ที่ทำธุรกรรมมูลค่าไม่สูง หรือภาคธุรกิจที่ผ่านกระบวนการรู้จักลูกค้าของธนาคารพาณิชย์และทำธุรกรรมตามปกติ เนื่องจากยังจะได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องแสดงเอกสารหลักฐาน สำหรับผู้ที่ทำธุรกรรมมูลค่าสูงหรือภาคธุรกิจที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการรู้จักลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ หรือเป็นธุรกรรมที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องแสดงเอกสารหลักฐานเนื่องจากอาจมีแหล่งที่มาไม่ชัดเจน อาจมีภาระเพิ่มขึ้นในด้านการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานประกอบการทำธุรกรรม ซึ่งหากเป็นธุรกรรมปกติ จะมีเอกสารหลักฐานประกอบที่สามารถแสดงได้ ขณะที่ธนาคารพาณิชย์จะมีการตรวจสอบเอกสารหลักฐานเพิ่มขึ้นในกรณีดังกล่าว

6.2 มีมาตรการป้องกัน แก้อั้ว คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม 6.1 อย่างไร

รพท. ได้มีการจัดประชุมชี้แจงธนาคารพาณิชย์เกี่ยวกับแนวทางการตรวจสอบเอกสารสำหรับธุรกรรมเงินตราต่างประเทศเข้าเพื่อสร้างความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง รวมถึงหารือกับผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล เพื่อหาแนวทางดำเนินการที่จะช่วยลดผลกระทบในทางปฏิบัติเพิ่มเติม

6.3 กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

การปรับปรุงหลักเกณฑ์ตามแนวทางข้างต้นจะช่วยเพิ่มความโปร่งใสของการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศที่มีมูลค่าสูง ลดความเสี่ยงจากการนำเงินเข้าประเทศที่ผิดจากแหล่งที่มาที่แจ้งได้ หรือเป็นแหล่งที่ไม่พึงประสงค์ รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งช่วยสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม

7. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

7.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

7.2 มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไรและมีการนำเทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

ในช่วงที่ผ่านมา ธปท. ได้ขอความร่วมมือจากธนาคารพาณิชย์ในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการโอนเงินเข้าตามแนวทางข้างต้นก่อนที่จะมีการพิจารณาออกหลักเกณฑ์ตามแนวทางดังกล่าวต่อไป รวมทั้งได้สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เว็บไซต์ อีเมล และการจัดประชุมร่วมกัน

7.3 มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

- สื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารพาณิชย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านทางเว็บไซต์ของ ธปท. และการจัดประชุมร่วมกัน

- สื่อสารทำความเข้าใจกับภาคธุรกิจและประชาชน โดยเผยแพร่ประกาศดังกล่าวและแถลงข่าวผ่านทางเว็บไซต์ของ ธปท.

7.4 ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ 3 ปีแรก

ไม่มี

8. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

8.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

การปรับปรุงหลักเกณฑ์ในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนรวมทั้งช่วยเพิ่มความโปร่งใสในระบบการเงิน ช่วยลดโอกาสการนำเงินที่เกี่ยวข้องกัน

กระทำผิดกฎหมายหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางการเงินเข้ามาใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม

8.2 ผลกระทบต่อสังคม

หลักเกณฑ์ข้างต้นที่เอื้อต่อการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนจะส่งผลให้ภาคธุรกิจและประชาชนสามารถวางแผนธุรกิจและการดำเนินกิจกรรมการค้าการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งจะช่วยให้ภาคธุรกิจและประชาชนมีความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมในระบบการเงินที่มีความโปร่งใสมากขึ้น

8.3 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ

ไม่มี

8.4 ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ไม่มี

ส่วนที่ 2

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

9. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ไม่มี

10. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ไม่มี

11. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ไม่มี

12. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง
หรือดำเนินกิจการทางปกครอง

ไม่มี

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ
และวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

พิมพ์พันธ์ เจริญขวัญ

(นางสาวพิมพ์พันธ์ เจริญขวัญ)

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตลาดการเงิน

29 กันยายน 2569

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : ส่วนหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน ฝ่ายนโยบายและกำกับกำกับการแลกเปลี่ยนเงิน

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ : นางสาวธิดารัตน์ โชคชัยวิวัฒน์

โทร. : 0-2356-7349

อีเมล : fog_ecst@bot.or.th